

یک لحظه غفلت؟!

گزارشی از چگونگی وقوع آتش سوزی در کارخانه بلبرینگ سازی تبریز

● محمد مظفر خرمی

گزارش

مقدمه

ظهر یک روز زمستانی، هنگامی که کارگران کارخانه بلبرینگ سازی تبریز برای صرف ناهار محل کار خود را ترک می کردند، حادثه ای در حال شکل گرفتن بود. گاز مایع از لوله های پوسیده یکی از بخش های کارخانه نشت می کرد. هر لحظه، فضای کارگاه بیشتر و بیشتر مملو از گاز می شد. پس از مدت کوتاهی تراکم گاز به حد انفجار رسید و سپس صدای مهیبی فضای کارخانه را درنوردید. با به صدا درآمدن آژیر خطر، همه کارگران به سوی محل حادثه هجوم آوردند.

این بار نیز یک لحظه غفلت باعث شد فاجعه ای بزرگ به بار آید. در مقابل چشمان حیرت زده کارگران که تا آن زمان چنین حادثه ای را ندیده بودند، دستگاه ها و بخش بزرگی از کارخانه در آتش می سوخت. آنچه در بالا به آن اشاره شد درباره حادثه آتش سوزی در کارخانه بلبرینگ سازی تبریز است که تحت پوشش بیمه آتش سوزی بیمه آسیا قرار دارد. بلافاصله پس از وقوع حادثه، کارشناسان بیمه آسیا نسبت به برآورد خسارت اقدام کردند، به گونه ای که چند ساعت پس از بروز آتش سوزی در محل حادثه حاضر شدند. با توجه به گستردگی موضوع، گزارشی از چگونگی وقوع آتش سوزی در کارخانه بلبرینگ سازی تبریز و نحوه برآورد و پرداخت خسارت تهیه شد که به خوانندگان محترم تقدیم می شود. در اینجا لازم است از همکاری مدیریت محترم بیمه های آتش سوزی، بویژه جناب آقای کیانوش رئیس محترم اداره خسارت آتش سوزی (صنعتی) که اطلاعات مورد نیاز را در اختیار روابط عمومی گذاشتند، سپاسگزاری کنیم.

تدریج قطع می شود. مسئولان کارخانه به منظور تامین گاز مورد نیاز برای روشن نگه داشتن کوره های حرارتی، تصمیم می گیرند از گاز مایع موجود در منابع ذخیره خود کارخانه استفاده کنند. منابع گاز مایع در ۲۰۰ متری سالن های حرارتی و براده برداری در محوطه ای باز قرار دارند. از این منابع لوله های انتقال گاز از داخل کانال های بتونی از کنار سالن براده برداری می گذرند و گاز را ابتدا به قسمت رگلاتورهای مربوطه و

کارخانه در سال ۱۳۸۰، حدود پنج میلیون و ۲۹۰ هزار بلبرینگ می باشد. گفتنی است کارخانه بلبرینگ سازی تبریز به مدت ۱۵ سال متوالی در مقابل خطرات آتش سوزی، انفجار، صاعقه، زلزله و سیل تحت پوشش بیمه آسیا قرار داشته است.

حادثه چگونه رخ داد؟

در روز حادثه فشار گاز طبیعی شهر تبریز به دلیل سرمای هوا افت کرده و به

کارخانه بلبرینگ سازی تبریز

کارخانه بلبرینگ سازی تبریز در سال ۱۳۴۸ در مساحتی به وسعت ۱۴۴,۰۰۰ مترمربع بنا شد که تنها کارخانه ساخت بلبرینگ در ایران است. این کارخانه که ۵۲۵ کارگر در آن مشغول به فعالیت هستند، در ۵ کیلومتر جاده تبریز - مراغه و در منطقه صنعتی غرب قرار دارد و تولیدات آن، انواع بلبرینگ و تیپیر لوله بلبرینگ (ساجمه مخروطی) است. ظرفیت رسمی تولیدات

سپس به قسمت پیش گرم کن کوره در قسمت جنوبی سالن کوره‌های حرارتی انتقال داده و از آنجا به کوره‌های دستگاه منتقل می‌کنند.

به عقیده کارشناسان، به احتمال زیاد در اثر شکستگی یا پوسیدگی لوله انتقال گاز مایع در داخل کانال‌ها، گاز در این کانال‌ها نشت کرده و متراکم می‌شود، و سپس گاز نسوخته وارد سالن شده و در اثر جرقه الکتریکی در یکی از تابلوهای برق انفجار صورت می‌گیرد. بدین ترتیب علت حادثه، انفجار و آتش‌سوزی در اثر نشت گاز مایع اعلام شد.

میزان خسارت و تلفات

گسترده‌گی آتش‌سوزی و انفجار به حدی شدید بود که تا شعاع ۲۰۰ متری کلیه شیشه‌ها و درهای قسمت حادثه دیده شکست و در اثر حرارت آتش تقریباً تا همین شعاع ماشین‌آلات کارخانه طعمه حریق گردید. در اثر این آتش‌سوزی به ماشین‌آلات موجود در سالن براده‌برداری رینگ و همچنین به دستگاه‌ها کوره‌های حرارتی موجود در سالن تراشکاری قطعات بلبرینگ آسیب وارد آمد.

به طور کلی خسارت‌های وارد آمده در این حادثه عبارتند از:

- ۱- ساختمان و تأسیسات سالن‌های کوره‌های حرارتی و براده‌برداری رینگ، تراش رینگ و گیج پرس.
- ۲- ماشین‌آلات موجود در این سالن‌ها.
- ۳- دستگاه‌های اندازه‌گیری و تعدادی تابلوهای فرمان الکترونیکی.

۴- مواد اولیه مانند شمش‌های فولاد و رینگ‌های بلبرینگ موجود در کوره‌های حرارتی که برای آبکاری آماده شده بودند.

همچنین در این حادثه که پس از سه ساعت تلاش کارگران کارخانه و مأموران آتش‌نشانی مهار شد، یازده تن از کارگران زخمی شدند که از میان آنها سه تن تا کنون تحت درمان هستند و یک تن نیز متأسفانه جان خود را از دست داد.

در اینجا لازم است از فداکاری کارگران این کارخانه به ویژه مجروحان این حادثه که باز خود گذشتگی کم نظیری تلاش کردند از وارد آمدن خسارات بیشتر به کارخانه جلوگیری کنند، سپاسگزاری و قدردانی شود. همچنین یاد کارگر جان باخته را که زندگی خود را در این راه گذاشت، گرامی می‌داریم.

پس از حادثه!

برآورد و پرداخت خسارت

پس از فرونشستن آتش و تماس

مسئولان کارخانه با سرپرستی منطقه ۴ بیمه‌آسیا در تبریز، بلافاصله در همان روز گروهی از کارشناسان در محل حادثه حاضر شده و پس از بازدید از بخش‌های صدمه‌دیده، گزارش خود را به تهران ارسال کردند. در پی این اقدام، دو روز بعد کارشناسان مدیریت بیمه‌های آتش‌سوزی بیمه‌آسیا به کارخانه بلبرینگ سازی اعزام شدند.

پس از انجام عملیات کارشناسی و حسابرسی و برآورد قیمت ماشین‌آلات آسیب دید، در پنجم مردادماه سال ۱۳۸۰ مبلغ دو میلیارد ریال به طور علی‌الحساب به بیمه‌گذار پرداخت شد. البته تعطیلات طولانی ایام عید سال ۱۳۸۰ و همچنین تاخیر در ارسال فهرست اقلام خسارت دیده از سوی مسئولان کارخانه باعث شد پرداخت خسارت با کمی تاخیر صورت گیرد.

به هر حال، با توجه به اینکه هیأت مدیره بیمه‌آسیا با پرداخت مبلغ حدود ۲ میلیارد و ۸۴۶ میلیون ریال به عنوان خسارت حادثه موافقت کرده بود، باقی‌مانده مبلغ خسارت، به طور کامل یک ماه پس از پرداخت علی‌الحساب در دو مرحله به کارخانه بلبرینگ‌سازی پرداخت شد.

همچنین با توجه به اینکه کلیه کارگران کارخانه بلبرینگ‌سازی تحت پوشش بیمه‌های عمر و حوادث قرار داشتند، پرونده مربوط به مصدومان حادثه، از جمله کارگر متوفی کارخانه در شعبه بیمه اشخاص تبریز تحت بررسی است که به زودی اقدامات لازم در این خصوص نیز انجام خواهد شد.